

Milost a pokoj od Boha Otce a Krista Ježíše, našeho Spasitele.

Lidé všech *národů*, tleskejte v dlaně, hlaholte Bohu, plesejte zvučně.

Hospodin, Nejvyšší, vzbuzuje bázeň, *on je* Král velký nad celou zemí.

Sestry a bratři, vítám vás na dnešních bohoslužbách, a než začne náš obvyklý program, chci vám sdělit, raději hned, jednu omluvu:

Dostali jste nový zpravodaj, a tam stojí, že já kážu na neděli Zjevení Páně. To není správně, Epifanie, Zjevení Páně, je zítra, 6. ledna. Další neděle se tedy nazývá první po Zjevení, které je v pondělí. A to mé kázání se tedy epifanie netýká.

píseň: EZ 507 – Synu Otce nebeského (28 – Hospodin ráčí sám pastýř můj býti?)

modlitba:

Milý Bože, jsme vděční za všechnu tu neuvěřitelnou krásu, kterou jsi pro nás stvořil. Mláďata lidská i zvířecí, okouzující příroda, louky, lesy, hory i moře, jarní zázraky i zimní ticho... Ta divukrásná nádhera, co bere dech. Rozum nad tím zůstává stát, prosíme tě, ať na to nezapomínáme, i když je tu ta děsivá odvrácená strana, utrpení, nesvár, války... Dej, ať se i tak nepřestáváme těšit a divit. Kolik je toho kolem nás, co můžeme obdivovat a za co tobě děkovat. Dnes ráno ti za to všechno vzdáváme dík. Amen

čtení:

První: Jk 2,1–5

Druhé: Zj 3,17–18

píseň: 727 – Kde jsi můj přemilý

text kázání: L 16,19–31

Sestry a bratři,

v kázání se soustředíme zejména na poslední verš: Neposlouchají-li Mojžíše a proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.

Jak to s námi bude po smrti, se nemůžeme odnikud dozvědět. Chováme různé naděje, s jistotou nevíme nic. Máme víru. Co kdyby nám ale někdo něco pověděl? Nějaký malý důkaz... Víru trochu utvrdit.... Jenže Bible je zrovna na obrazy zásvětna, na to, co bude po smrti, velmi skoupá. A jeden z mála obrazů je právě v našem podobenství.

Jako by to byla pohádka. Je tu dobro a zlo, pak výjev ze světa pro nás nepoznatelného, peklo a nebe. Boháč do pekla, chudák do nebe (i když slovo nebe se tady přímo nevysloví). Dobro, spravedlnost zvítězí.

Příběh sám je vlastně dost stručný, moc se nerozvine.

Co víme o boháči? Strašně málo. Boháč se tu nehodnotí, i když z popisu té situace se přece jen něco vyjeví. Slovo „boháč“ má v Bibli negativní konotaci, jde proti Božímu řádu. Mk 10,25 – „spíš projde velbloud uchem jehly než boháč do království Božího“. (Něco jiného je bohatství, v SZ je Božím požehnáním, je to dar Hospodinův, a proto je jasně svázáno s dobročinností, jako jsou desátky chudým, almužny, roky propouštění otroků a odpouštění dluhů, přenechávání části pole chudákům a tak dále.)

Nevíme, jak boháč žil, nevíme, proč je boháč. Odíval se vybraně, v řečtině doslova do „purpuru a kmentu“; purpur – nach – šarlat – je velmi drahé barvivo, kment je nejjemnější plátno – slouží pro oděv králů, pro velekněze. Boháč má královský oděv; královské chování ovšem ne. A vybraně jedl. Oblékal se a jedl – nic víc tu není. Prázdnota. Smyslem žití je luxus sám, s Bohem se tu nepočítá. Je známá věc, že mamon je na cestě k Bohu překážkou. Odtud taky boháčův nezájem o chudé a hladové...

A Lazar? Popis je velice vypovídající: Lazar je chudák, řecky – odkázán na cizí pomoc, z popisu to vypadá, že žije totálně k ničemu, zbytečně. „Lehával“, v některých překladech „byl pohozen, odložen“ – možná ani nemohl chodit. Pohozen u boháčových dveří.

A psi – to jsou nečistá, napůl divoká zvířata, olizování vředů jistě neznamená soucit; Lazar se nemůže jejich dotěrnosti bránit, psi ještě stupňují jeho ponížení. Vnucuje se tady obraz trpícího Jóba... Lazar nedostal ani to, co spadlo z boháčova stolu, podle kralických doslova ani „drobty, kteříž padali z stolu toho bohatce“ a sloužily jen k utírání mastných rukou na hostině a pak se házely na zem – ani to neměl.

Je tu ale ještě další kontrast těch dvou: Boháč nemá jméno! To bude skoro jistě záměr.

Význam jména ve Starém zákoně je totiž zcela zásadní! Jméno vyjadřuje podstatu člověka. Čí jméno je zapomenuto, to znamená jeho neštěstí, zmizení ze země.

My jsme jen jednou jako celá rodina navštívili Stát Izrael a v Jeruzalémě taky muzeum holocaustu – Jad vašem. Komplex krásných staveb, všechno maximálně vkusné a decentní, a obrovsky působící; a zdi jsou popsány jmény, kromě toho jsou ta jména pořád i slyšet – nejen kvůli působení na příchozí, ale kvůli obětem samým – nevymazat jméno! Název Jad vašem pochází z biblického verše z proroka Izajáše, který (ne celý) říká: „Jméno věčné dám jim, kteréž nebude vyhlazeno.“

Lazar jméno má. Hebrejsky je to Eliezer = můj Bůh pomohl. Je to ironie? To asi sotva. Bůh je Lazarova jediná naděje, však příběh podle toho dopadne.

Co tedy dál? Umřel Lazar, umřel i boháč. Boháče pohřbili. Ale tím to dobré pro něho končí. Dostane se do pekla; a z veršů je znát, o co v pekle jde. Duší smažení, boháč má žízeň. Ale je tu jiný důraz – že je úplně sám. A vidí Lazara v lůně Abrahamově, ovšem přes nepřekročitelnou propast.

Lazara tedy andělé přenesou k Abrahamovi; o pohřbu tu není ani slovo. Přenesou ho adresně do Abrahamova klína. Proč je tady Abraham? Proč ne třeba svatý Petr? Abraham je praotec – Lazar se vrací domů, k otcům. Nemluví se o nebi, spíš můžeme říct – byl připojen ke svému lidu! Má se dobře.

Asi se shodneme na tom, že stavět na tomhle textu své představy o tom, jak to v pekle či v nebi vypadá, není patřičné. Ani by to se střízlivou protestantskou vírou nebylo v souladu. Proč v evangeliu podobenství je? Co nám chce říct? Abychom nebyli jako boháč? Abychom byli štedřejší k Lazarům, které kolem sebe máme? To jistě, ale to by bylo málo, navíc to dávno víme! Tak jsme byli přece vychováni – doma, v kostele, ve škole... – stavět mosty přes propasti, jako byla ta u boháčových dveří a jejíž ozvěnu boháč teď vidí v pekle.

Ale to pořád ještě nejsme u toho ohniska.

Milí přátelé, my přece známe ještě jednoho Lazara, z Janova evangelia. Toho, kterého Ježíš vzkřísil, bratra Marie a Marty. Lazarovo vzkříšení (J 11,1–44), takzvaně největší Ježíšův zázrak, místo aby utvrdilo víru, vyvolalo běsnění Židů a touhu Ježíše zabít, a s ním i Lazara (J 12,9–11). Proč to tady říkám? Možná je to jen shoda jmen? Tady se zázrak stal a podnítil to nutkání zabít Ježíše a s ním radši i Lazara. Podruhé, v tom našem příběhu, se o zázraku mluví taky. Proč by se Lazar nemohl na zemi ukázat? Jaké pozdvižení by někdo ze zásvětna vyvolal?!

Věřím, že jádro věci je právě tady. Až na konci. To celé předtím je nutné, ale spíš jako rámec; abychom lépe rozuměli. O chudáka Lazara nejde, ten vůbec ve hře není, všimněme si, že neřekne ani slovo. Skončí podle pohádkového scénáře. Zato anonymní boháč – ten jedná. Co se v tom maléru dá dělat? Co ještě zachránit? Sebe už ne, to je zřejmé, ta zpropadená propast se překročit nedá, podle řečtiny je „utvrzena“, je na věky. Tak aspoň ti živí, aspoň bratři! Dokud je čas – ještě pozdě není! Jenže boháč narazil na tvrdý odpor, Abraham na tohle nepřistoupí. A teď jsme u toho jádra.

„Kdyby kdo z mrtvých šel k nim, budou činit pokání,“ říká bohatec podle kralického překladu. To by pak bylo jiný kafe, to by byla rána z nebe. To by byl totiž důkaz!

Jenomže boháčovi bratři mají Zákon a Proroky, vše pro život zásadní je tam. Jen o pár veršů dřív se v evangeliu praví: „Spíše pomine nebe a země, než aby padla jediná čárka Zákonu.“ Jediná čárka! Jestli to zásadní nevnímali, co by jim byl platný někdo z druhého břehu? Pomohlo by něco, co se vymyká fyzikálním zákonitostem? Opřeli by se o takový úkaz a hned začali jednat tak, jak to po nich (a taky po nás!) Zákon a Proroci chtějí?

Praotec Abraham svůj lid dobře zná. Říká: ne, žádné zázraky, žádné tance mrtvých. Jako kdyby věděl, co ty zázraky, které Ježíš konal, ty fyzikální NE zákonitosti, vyvolají. Hněv, zášť. Včetně toho hlavního, vzkříšení Ježíšova.

„Neposlouchají-li Mojžíše a Proroky, nedají se přesvědčit, ani kdyby někdo vstal z mrtvých.“ A co my? Jak se od Lazarových bratrů lišíme? Ten vzkaz určitě míří

i k nám! Hlavně k nám! K nám žijícím, k nám věřícím, k nám často chybujícím a pochybujícím. Co by naši víru, naši eventuální nedověru podepřelo? Sáhnout si do ran?

Neklamme se. Největší zázrak přece mezi námi je – Ježíšovo vzkříšení. Co víc si můžeme přát? Amen

píseň: 338 – Zní, zní, zní
ohlášky

684 – Toužíme v lásce žít stále

příml. modlitba

Věčný Bože, vyznáváme, že se bez tebe neobejdeme. Že si sami život nezařídíme. A tak tě můžeme jenom s pokorou prosit. Za bezmocné i za mocné, za nemocné i za ty moc zdravé. Za pyšné i za vystrašené. Za jiné a taky za sebe. Všichni tě potřebujeme a chceme se té myšlenky držet. Chceme se držet tebe. Buď s námi.

Otče náš, jenž jsi na nebesích,
posvěť se jméno tvé.
Přijď království tvé.
Buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi.
Chléb náš vezdejší dej nám dnes.
A odpusť nám naše viny,
jako i my odpouštíme našim viníkům.
A neuveď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.
Neboť tvé jest království i moc i sláva na věky.
Amen

poslání:

Vždyť Bůh řekl: ‚Nikdy tě neopustím a nikdy se tě nezřeknu.‘
Proto smíme říkat s důvěrou: ‚Pán při mně stojí, nebudu se bát. Co mi může udělat člověk?‘ (Žd 13,5–6)

Boží požehnání:

A Bůh pokoje, který pro krev stvrzující věčnou smlouvu vyvedl z mrtvých velkého pastýře ovcí, našeho Pána Ježíše,
nechť vás posílí ve všem dobrém, abyste plnili jeho vůli; on v nás působí to, co se mu líbí, skrze Ježíše Krista. Jemu buď sláva na věky věků! Amen.
(Žd 13,20–21)

píseň EZ 777 – Buď mojí nadějí

